

**AUTORTIESĪBU PĀRKĀPUMI TIEŠSAISTĒ
EIROPAS SAVIENĪBĀ
MŪZIKA, FILMAS UN TELEVĪZIJA (2017.–2020. GADS), TENDENCES UN
VIRZĪTĀJFAKTORI
KOPSAVILKUMS**

KOPSAVILKUMS

Šajā ziņojumā ir aplūkots autortiesībām neatbilstošs saturs patēriņš ES dalībvalstīs un Apvienotajā Karalistē (¹)) saistībā ar televīzijas programmām, mūziku un filmām, izmantojot dažādas galddatora un mobilās piekļuves metodes, tostarp straumēšanu, lejupielādi, gāzmu un kopēšanas programmatūras. Ziņojumam ir divas daļas, proti, aprakstoša analīze par autortiesībām neatbilstošā saturs patēriņa tendencēm un ekonometriskā analīze par faktoriem, kas ietekmē pirātisma rādītāju atšķirības dažādās ES dalībvalstīs.

Analīzes pamatā ir bagātīga datu kopa par piekļuvi tīmekļa vietnēm, kurās piedāvā pirātisku mūziku, filmas un televīzijas programmas visās 28 dalībvalstīs laikposmā no 2017. gada janvāra līdz 2020. gada decembrim. Datu kopā ir iekļauti vairāk nekā 240 tūkstoši datu apkopojumu (²)) par 133 miljardiem piekļūšanas reižu.

Ziņojuma galvenais secinājums ir tāds, ka digitālais pirātisms samazinās attiecībā uz visu veidu saturu, kā parādīts tālāk 1. attēlā un 1. tabulā. Izņemot īslaicīgu filmu pirātisma pieaugumu 2020. gada pavasarī, samazinājums Covid-19 pandēmijas laikā turpinājās. Pirātisms samazinājās par 20 % 2018. gadā, par 6 % 2019. gadā un par 34 % 2020. gadā (³).

(¹) Apvienotā Karaliste ir iekļauta šajā pētījumā, jo tā bija Eiropas Savienības dalībvalsts pārskata perioda lielāko daļu un bija iekļauta iepriekšējā ziņojumā par 2017.–2018. gadu.

(²) Precīzi – 241 920 datu apkopojumi.

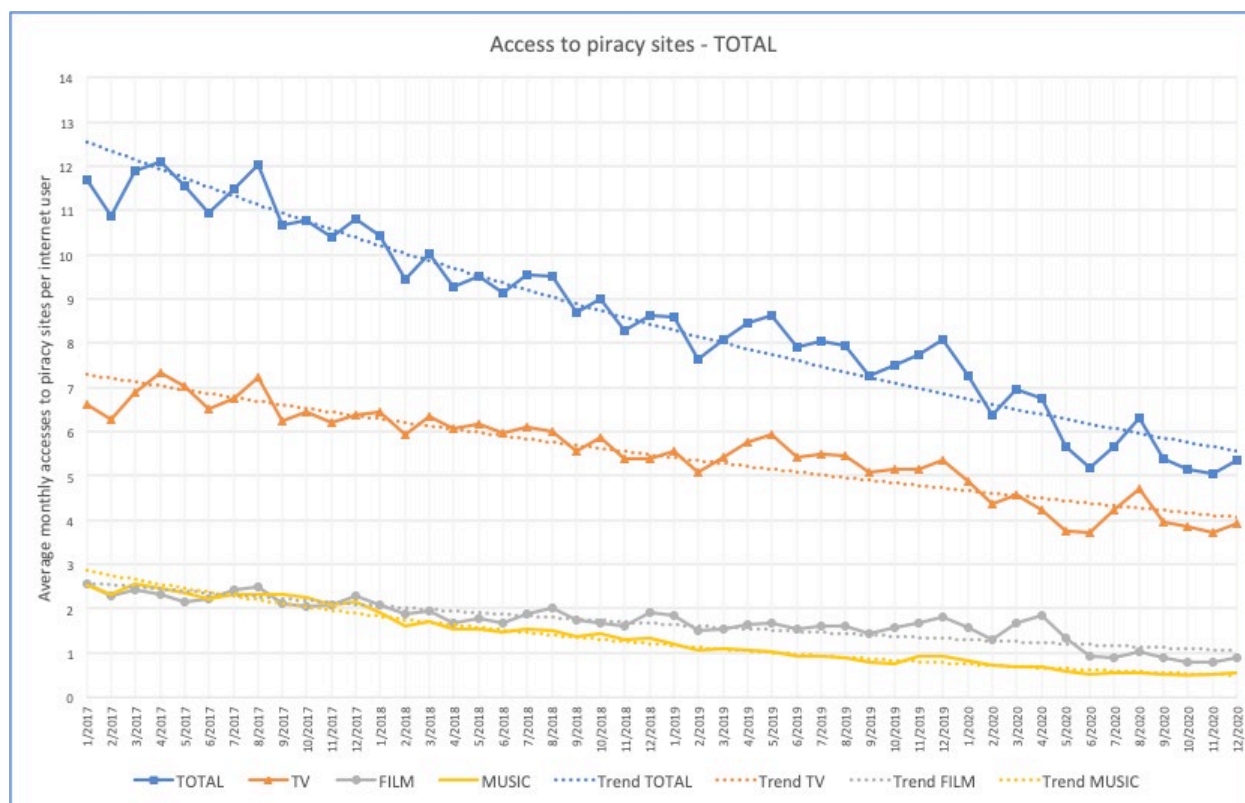
(³) Izmaiņu dinamika tika aprēķināta, salīdzinot katra gada decembra rādītājus ar atbilstošajiem rādītājiem iepriekšējā gadā. Tā kā dati par 2016. gada decembri nebija pieejami, 2017. gada izmaiņu dinamika tika aprēķināta, salīdzinot 2018. gada janvāri ar 2017. gada janvāri.

1. tabula. Ikgadējās izmaiņas attiecībā uz piekļuvi pirātiskajam saturam (no 2017. gada līdz 2020. gadam)

	KOPĀ	TV	FILMAS	MŪZIKA
2017. g.*	-10,9 %	-2,9 %	-18,9 %	-23,5 %
2018. g.	-20,1 %	-15,2 %	-16,4 %	-38,4 %
2019. g.	-6,3 %	-1,0 %	-4,7 %	-30,2 %
2020. g.	-33,8 %	-26,9 %	-50,6 %	-40,9 %

* 2018. gada janvāris attiecībā pret
2017. gada janvāri

1. attēls. Pirātisma tendences ES 28 dalībvalstīs (no 2017. gada līdz 2020. gadam)

Pieklūve pirātiskajam saturam ES laikposmā no 2017. gada līdz 2020. gadam ir samazinājusies uz pusi. Kritums bija īpaši izteikts mūzikā, kur pieklūve pirātiskajam saturam ir samazinājusies par 81 %. Filmu pirātisms tajā pašā laikposmā ir samazinājies par 68 %, bet TV pirātisms – par 41 %.

Starp dalībvalstīm bija ievērojamas atšķirības. Vidusmēra interneta lietotājs ES 2020. gadā pieklūva saturam 5,9 reizes mēnesī, pārkāpjot autortiesības. Latvijas lietotāji nelegālām vietnēm pieklūva gandrīz divas reizes biežāk, savukārt Polijas lietotāji – 3,8 reizes mēnesī. Kopumā Austrijā, Francijā, Itālijā, Nīderlandē, Polijā, Rumānijā, Somijā, Spānijā, Vācijā un Apvienotajā Karalistē šie rādītāji bija zem vidējā ES rādītāja.

Ekonometriskās analīzes mērķis (5. sadaļā) ir izskaidrot šīs atšķirības starp dalībvalstīm, kā arī atšķirības, kas rodas laika gaitā. Pamatojoties uz esošās literatūras un pieejamo datu avotu izpēti, tika pārbaudīti vairāki faktori, kas varētu ietekmēt pirātiska satura patēriņu konkrētā valstī⁽⁴⁾.

No sociālekonomiskajiem faktoriem, šķiet, pirātiska satura patēriņu visvairāk ietekmē **nevienlīdzības** līmenis un **iedzīvotāju vidējie ienākumi**, proti, augsti vidējie ienākumi un zema ienākumu nevienlīdzība ir saistīta ar zemāku nelikumīga patēriņa līmeni, saglabājot citus faktoros nemainīgus.

Arī izteiktāka **tolerance pret digitālo pirātismu**, kā liecina pētījums par intelektuālā īpašuma uztveri, ir saistīta arī ar augstāku pirātiska satura patēriņa līmeni. Starp valstīm ar līdzīgu ienākumu un nevienlīdzības līmeni pirātisms mēdz būt augstāks tajās valstīs, kurās lielāka sabiedrības daļa pirātismu uzskata par pieņemamu iespēju, ja nav pieejams likumīgs piedāvājums (kā ziņots pētījumā par intelektuālā īpašuma uztveri), jo īpaši mūzikas pirātisma gadījumā.

Šķiet, ka **informētība par legāliem piedāvājumiem** (kā ziņots pētījumā par intelektuālā īpašuma uztveri) samazina pirātiskā satura patēriņu. Tāpat pirātiskā satura patēriņu samazina arī **legālo**

⁽⁴⁾ Šajā pētījumā ekonometriskās analīzes rezultāti ir ievērojami pārlicinošāki nekā iepriekšējā (2019. gada) pētījumā. Pieejamie papildu dati ir ļāvuši izmantot progresīvākas statistikas metodes nekā tās, kas bija pieejamas iepriekšējā pētījumā.

platformu skaits filmām un TV kanāliem (mūzikas gadījumā šo ietekmi nevar pārbaudīt, jo platformu skaits šajā periodā ir saglabājies nemainīgs gandrīz visās valstīs).

Turklāt pastāv pozitīva saistība starp valstī dzīvojošo **jauniešu** (vecumā no 15 līdz 24 gadiem) **īpatsvaru** un filmu pirātisma apmēru.